

RAIKKÜLA

LEHT

Emade- päevaks

Millal maksan memme vaeva,
helde ema piima vaeva,
õrna suuse suisutuse,
kahe käella kandemise?
Kasvatas kui kaunakesta,

hoolitses kui ojakesta,
viis mind põlled põllu peale,
pani parma vahedele:
et ei tulnud tuuli peale
ega veerend vihma peaše!

TAAS VALLAKS

Ümber on saanud mingi ajaperiood, kus tunnetame vajadust UUESTI OTSAST ALUSTADA. Oigemini on Raikküla valla kuulutamise omavalitsuslikuks haldusüksuseks 50 aastat tagasi kehtestatud ketilüli taastamine.

Avaakord meeskoorilt. 17. mai pidulikust õhkkonnas andis EV Ülemnõukogu sradis Lembit Arro VASTSELE VALLAVANEMALE LAINE ARROLE üle EV ÜN esimehe Arnold Rütli allkirjaga ametliku tunnistuse, kus sei-

sab kirjas, et 11. aprillil 1991 kinnitati Raikküla valla omavalitsuslik staatus ning ta astub omavalitsusliku haldusüksuse õigustesse.

Seega on Rapla maakonnas omavalitsusliku haldusüksuse õiguse saanud üheksa valda ja alevit. Taotlejaid on jäänud neli.

Esimeste õnnitlejate hulgas olid Rapla maakonna volikogu esimees Jüri Võigemast ja abimaavõim Jaak Herodes. Viimane kinkis vastsele vallavanemale AMETIHAAM-

RI, et vastuvõetud otsused pauguga kinnitada (mis kinni ei jää, saab kinni löödud!).

Õeldi palju HÄID JA JULGUSTAVAID sõnu, oli palju lilleilu. Õnnitlejaid oli oma majandist, Kabala ühismajandist, Järvakandi kolhoosist, Raikküla 9kl. koolist, Kabala 9kl. koolist ja eriinternaatkoolist.

Jalase küla volikogu esindus kinkis igale ametimehele nn. sall-põlle (riidevaene aeg). Kehtna vallavanema Silvi Ojamuru ettepanekul sõlmiti aga omavaheline leping, et ei segata üksteise siseasjadesse. Oõsiti ei nihutata paigalt valdadevahelisi piirikive. Mitte keelata naa-

bervaldade meesterahvastel käia oma valla noorikutel ehal ja vastupidi. Mitte vaidlustada ehalkäimisest sündinud uute ilmakodanike teke- ja sünnikohti. Jäägu nii, nagu ema ütleb.

Pärast ametlikku osa ja kehakinnitamist laskis kohalik meeskoor Maiu Kangru käe all lauludel kõlada.

Põrandal kepsutasid üleni valges naisrahvatantsijad, ettekanded lõpetas hoogsalt sega-rahvatantsurühm.

Siis said sõna pillimehed ja MÕNUS KOOSVIIBIMINE lõõres alles järgmise päeva koidikul.

JUHATUSES

Põllutöölisel Olev Puntsol oli järjest pahandusi tööluu- side pärast. Kuna varajase- mad karistused pole soovitud tulemusi andnud, otsustati mees vallandada 30. aprillist k. a. ja ühtlasi vabastada kolhoosi liikmest.

Lukksepp Arvo Kivi aval- duse alusel vabastati ta omal soovil töölt ja kolhoosi liik- mest alates 15. aprillist 1991.

Elektrik Argo Kivilo aval- duse alusel vabastati ta omal soovil töölt ja kolhoosi liik- mest alates 15. aprillist 1991.

Veterinaarteenistuse autoju- hiks võeti alates 15. aprillist kaheks kuuks Mehis Lindeg- ron.

Vastavalt lukksepp Andrei Svistunovi avaldusele vabas- tati ta töölt ja kolhoosi liik- mest omal soovil alates 1. maist 1991. Kolhoosi tööriis-

tide ja materjalide kasuta- mise eest isiklikuks otstar- beks nõuda Andrei Svistu- novilt kulude katteks sisse 25 rubla.

Samuti vabastati töölt omal soovil alates 1. maist k. a. põllutöölaine Jelena Svistu- nov.

Omaval soovil vabastati töölt ja kolhoosi liikmest alates 1. maist traktorist Ivo Vuks.

Metsamaterjali lubati üles töötada järgmistel kolhoosi liikmetel:

Karl Linnametsa	10 tm
Heiki Hermann	10 tm
Johannes Saaremets	10 tm
Evald Tõnupärt	3 tm
Aino Pärdi	5 tm
Aare Vaherna	10 tm
Erni Tammaru	6 tm

Vastavalt soovialustele eral- dati aia- ja põllumaad.

Kuulati Lempi Almiti kor-

teriavaldust. Otsustati: ku- na avaldajal on isiklik maja, siis avaldust mitte rahuldada.

Eitavalt vastati Aimi Põl- luääre avaldusele müüa talle väiketraktor TZ-2K-14 koos haakeriistadega ja niiduk MF-70 koos haakeriistadega.

Otsustati tasuta Eesti Loo- duskaitse Seltsi liikmemaks 150 rubla ja Eesti Mustakir- ju Karja Tõuaretuse Nõuko- gule 200 rubla liikmemaksu.

Seoses abi osutamiselega ma- jandis õiguskorra tagamisel premeeriti Tiit Tammaru 100 rublaga.

Eraldati 1095 rubla klubile trummikomplekti muretsemi- seks.

Alates 1. aprillist 1991 kin- nitati zootehnikute uued pal- gatarifiid.

Autojuhtide ja traktoristi- de jooksva remondi tunni- ta- suks kinnitati 1.20 ja kapi- taalremondil 40 kop.

Kinnitati transpordivahen- dite kasutamise maksustami-

ne kolhoosi töötajale. Majandisiseselt on auto- transport tasuta.

Maakonna piires arsti juur- de sõidud tasuta.

Pulmadeks ja matusteks sõiduki kasutamine tasuta.

Väljaspoole maakonda arsti juurde tasuta sõidud vaada- takse läbi iga kuu juhatuses.

Otsustati keelata ööseks majandi autode ja traktorite parkimine keskasulas. Kee- lust üleastujaid trahvitakse 10 rublaga.

Juhi kodus parkida luba- tud masinate nimekirja koos- tab peainsener.

Alates 1. aprillist kinnitati uued metsahinded.

Korrigeeriti metsavaht Ülle Andersoni töötasu seoses maakorralduse tööde lisandu- misega.

Seoses loomakasvatuse osa- konna töö ümberkorraldami- sega otsustati koondada pea- zootehniku ametikoht alates 18. juunist 1991.

Isetegemise lust

N äitemängu on Eestimaal ja külakohas läbi aegade harrastatud. Nii on see aastakümneid olnud ka Raik- küla mail ja jätkub õnneks tänaseni.

Mõte ühe humoorika kuuekümnendate aastate kolhoosi- teemalise nalja- ja pilketükiga maha saada hakkas idane- ma möödunud aasta oktoobris. Sõelale jäi E. Vaiguri näi- dend «Igal oinal oma mihkkipäev».

Oma oskused ja püsivuse otsustasid proovile panna Lea Luhari, Helle Haabu, Mare Kivi, Liis Palmiste, Andrus Pajo, Einar Erik, Ivan Kangur ja näitejuht ning initsiaa- tor Lea Purga.

Ja läkski lahti — esmaspäevaõhtuti kuust kuusse kuni 10. maini välja. Harjutused kulgesid vahelduva eduga, tõusude ja mõõnadega, käega löömisega ja taas endast võit- tu saamisega.

Ja lõpuks see sündis: näidend oli lavaküps ja pub- likule vaatamiseks valmis saanud.

Tõsi küll, katkend pensionäride naerutamiseks esitati edukalt juba veebruarikuus.

10. mai esietendusel istus Raikküla klubisaalis 120—130 heatahtlikku ja kunstilembelist pealtvaatajat.

T ükk mängiti maha kolmes pildis ja kestis umbes tund kakskümmend minutit. Kui õnnelike nägudega tegelased publikule kummarduma tulid, oli rahuldus kahe- poolne. Tugev kauakestev aplaus, õnnitlused ja lilled, pal- ju lilli oli publikupoolne tänuavalduse märk, et mängitav oli iga vaatajani-kuulajani jõudnud.

Meeldis näitlejate ühtlane tase ja esinemislust. Rolliso- bivus oli hästi õnnestunud ja lõpuni välja peetud. Oma loomupärase talendi ja sädelusega, hea miimika ja esi- nemisjulgusega rõõmustasid silma ja kõrva Helle Haabu ja Andres Pajo.

Väga meeldiv oleks, kui valminud näidend ei jääks ainult ühekordseks rõõmusähvatuks kohalikule rahvale, vaid jõuaks veel paljudele maakonna lavalaudadele.

K ohaliku rahvale aga nii palju: ärge arvake, et ainult kutseliste teatrite pakutav on veel vaatamis- väärt. Vabandage väga, kohalike taidlejate pakutav on alati aktuaalne, mõtteergas ja koduselt soe olnud.

Ärgem laskem edaspidi juhist mööda.

ERNI TAMMARU

Aarne Liiv.

ku 37 paari. Raikküla esindas edukalt kaks paari (kolmandal paaril tuli esinemisjulgusest puudu): Sander Laja ja Kaidi Kasari ning Egon Sale ja Marilyn Väli. Sanderil ja Kaidil õnnestus end finaali tantsida ja kokkuvõttes saavutasid nad tugevas konkurentsias 4. koha.

Egon ja Marilyn jõudsid poolfinaali, jäid finaalist napilt välja ning kokkuvõttes saavutasid tubli 8. koha.

Kaidile ja Sanderile tähendas see võit üleviimist kõrgemasse — D-klassi.

D-klassi esikohad läksid Tallinna, Rapiasse («Mustang») ja mujale.

Turniiri dirigeeris kogu päeva tantsuõpetaja Aarne Liiv.

Tantsurõõmu ja silmailu

Maikuu on peale kevadekuu ka kultuurisündmuste poolest siinkandis võrdlemisi helde olnud.

Kui 10. mail naerutas rahvast kohalik näitering, siis järgmine päev kuulus täielikult laste peotantsu nautimisele.

Ei saanud nuriseda ei osavõtjate vähesuse ega publiku puuduse üle. Noori tantsuentsiaste oli Tallinnast, Tartust, Türi, Paidest, Saaremaalt, Haapsalust, Pärnust, Raplast, Järvakandist ja Raikkülalt.

E-klassi tantsijaid oli kok-

Meeleolukaid vahepalasiid pakkusid ja aitasid pinget maandada Hedi Tageli ja Kersti Kuuse laululapsed.

Et ladinameerika ja standardantsud täpsed, nauditavad ja graatsilised saaksid, pole vaeva ja higi peljatud. Tööd on tehtud kaks aastat (Sander Laja alustas vaheaegadega juba kuueselt), ikka kaks korda nädalas — algul Raikkülas, sel aastal Raplas Aime ja Aarne Liivi käe all. Et töö vilja kandnud on, näitas äsjamöödunud turniir.

Jääb vaid soovida noorte tantsuhuvilistele püsivat ta-

het, visadust, vastupidavust ja esinemisrõõmu.

Eks sunni noorte kaunis ja väljapeetud tants ka pealtvaatajaid end tantsupõrandal rohkem jälgima, rühti sir-

gemaks ajama ja käsi-jalgu õigemini liigutama.

Sponsoritena ulatasid turniiri läbiviimiseks oma abistava käe Raikküla vald ja Raikküla kolhoos, mille eest neile suur ja siiras tänu.

Meie rahva tulevik oleneb tema tervisest,

ütleb tervisliku toidu propageerija Aime Sügis, tervis aga eluviisist ja teadvuse tasandist. On levinud arvamus, et haigused on paratamatus ja inimesest endast ei olene midagi. Oleks äg hakanud mõistma, et haigused on enamikul juhtudel tingitud väärast eluviisist, saastatud elukeskkonnast, stressidest, ebaõigest toitumisest ja mitmesugustest muudest negatiivsetest ilmingutest ümbritsevas. Kuna inimkeha ehitusmaterjaliks on tarbitav toit ja sissehingatav õhk, määrab nende kvaliteet tervise.

Keskonna mõju tervisele pole võimalik vältida, kuid toidu võib igaks ise valida. Kui toitume tervislikult, ei tohiks õhu saastatus preeguda veel meie tervist ohusada.

Tervislikul toitumisel ei tohi loomsete toiduainete kogus ületada 10–20% Ülejäänud osa peaks olema taimne. Vanemas eas, kus energiatarvidus on väike, ei ole soovitatav tarbida liha ja kala, vaid kasutada loomset toidust põhiliselt piima ja piimasaadusi, mis sisaldavad rohkesti kaltsiumi ja hoiavad ära luukoe hapraks muutumise. Loomne toit annab peamiselt valke ja rasvu, kuid mitte piisavalt vitamiine ja mineraalaineid.

Üleminek tervislikule toitumisele peab toimuma järkjärgult. Pole võimalik rakendada optimaalse toitumise kõiki reegleid korraga. See tekitaks vastuseisu ja raskendaks üleminekut. Oluline on, et tervislikud toidud oleksid maitsvad ja nauditavad.

Tervislikule toitumisele üleminekul algperioodil on paljudel isu magusate taigatoodete järele. Kuna pärimataigna valmistamine on seotud suurema ajekuluga, minnakse kergema vastupanu teed, kasutades kergitusaineid soodast. Soodaga kergitatud kooke tuleks siiski harva küpsetada. Mitmesugused kasulikud komponendid küpsetistes aitavad peagi kohaneda uute maitsetega. Mõningates koogireseptides on rasvainena kasutatud hapukoort, vähendades seega rasva hulka, võrreldes tavapäraste retseptidega.

KAERAHELBEKOOK

3,5 kl. kaerahelbeid, 150 g hapukoort, 2 sl. suhkrut, 1–2 sl. vett, 2–3 sl. jahu ja

1/2 kl. õunapüreed või muud hoidist. Taigen hakkida noaga. Vajutada käega õhukeks kihiks plaadile. Küpsetada nõrgas kuumuses 1/2–3/4 tundi. Lõigata soojalt parajateks tükkideks ja tõsta igale tükile peale hoidist.

ODRAKARASK KÕRVITSAGA

1 l hapupiima, 1 tl. soola, 1 sl. suhkrut, 500 g kõrvitsat, 150 g kuivatatud puuvilja, 2 tl. soodat, 5 kl. odrajahu. Kõrvits riivida jämedal riivil. Segada sisse riivitud kõrvits. Taigen peab olema nii paks, et seda puulusikaga segada saab. Hoolikalt segatud tainas tõsta ettevalmistatud vormi ja küpsetada keskmises kuumuses 1 tund.

A. Sügis «TOIDURETSEPTED»

* Nädal Jaapani mere ääres *

(Algus eelmises lehes)

Üldiselt kippus Vladivostok jätna räämas mulje. Küsisime giidilt, miks see nii on. Giid seletas asja nii, et laupäevak on alles tulemata. Suvise prahi uhuvad vihmad nõlvadelt nagunii alla, talvel valitsevad tugevad tuuled ei lase aga koristustöid teha. Lühidalt — midagi hullu seal polnud. Tavaline vene linn.

Linna muudavad omapäraseks muidugi sopskad. Arhitektuuriliselt midagi omapärast küll silma ei hakanud.

Domineeris seal Hiina päritolu kaupa rohkus?

Ei ütleks. Riiklikus kaubandusvõrgus valitseb lettidel samasugune tühjus nagu meilgi. Küllalt on aga komertspoode ja igasuguste kooperatiivide ärisid. Neid oli raudteevaksalis, merevaksalis, hotellides ja mujal. Hinnad olid muidugi fantastilised.

Kas «puurahade» eest ikka osta sai?

«Puurahade» eest oli kaupa saada küll, kuid tavalise turisti kukruga polnud muidugi midagi peale hakata. Näiteks nahktigid maksid 3000—4000 rubla.

Sellistes poodides liikus ka Hiina ja Jaapani kaupa, kuid hinnad olid meie mõistes meeletud.

Milligipärest arvatakse, et meremehed teenivad väga hästi ja nähtavasti sellele kõrged hinnad baseerusidki.

Millised teravamad elamusd reisi kestel meelde jäid?

Teravamad elamusd tulid kõhu kaudu. Laksime ühel

õhtul restorani aega veetma. Laud oli kenasti kaetud. Tõstsin endale mingit salatit ette. Kui majonees veidi laiail valgus, siis vaatas mulle taldrikult vastu umbes 5sentimeetrine tigu, sarved püsti peas. Ma proovisin pool tigu ära. Hea liha oli, midagi vähiliha taolist. Toiduks olidki serveeritud terved, puhastatud teod. Meie söögiisu kipus pisut segama eelarvamus teost kui mingist jälgist limukast, kuid maitse kohta pole midagi halba öelda. Harjumuse asi. On ju igas maailmapaigas oma tavad ja toitumusharjumused.

Reisi kestel saime muljeid nõ. seinast seinani. Läbisime maakohti, mis oma kolkusega pönid lausa ahhetama, kuid samas oli kena puhas Nõhodka oma kaunite vaadete ja mitme sadamaga (kauba-, kala-, laevaremondi- ja naftasadamad).

Meelde jäi veel üks nõtmeduse näide Nõhodka. Linnas vapil on kujutatud kaks samas asuvat teravatipulist mäge. Üks «tark» aga oli leiutanud, et just ühest nimetatud mäetipust saab väga head materjali. Ja veetigi pool vapimäge minema. Asjale pani piiri alles käbekirjade vool Moskvasse ja vapimäed võeti hädaga looduskaitse alla. Vaateplatvormilt oli hästi näha, et üks mäetippudest on tõesti nagu poolest saadik ära lõigatud.

Jah, lollus on äraarvamatult ja piiritu.

Huvitav oli muidugi omapead veidi mägedes turnida või rannas kolada.

Kõisraudteed sealkandis ei kohanud.

Kas jäite sõiduga rahule?

Minu arvates jah. Inimesi osales mitmest Eestimaa paigast — Raikkülast, Raplast, Tallinnast, Viljandist jm. Reis oli huvitav kas või sellegipoolest, et geograafiliselt juba meie mõistes käisime kusagil maailma ääre peal. Kaug-Ida auks peab ütlevat, et kala valik oli seal päris mitmekesine (punane kala, lõhelised jt.).

Kuid... päris apsuata ei saadud siingi läbi. Kalli kala välismaale turustamiseks osteti valuuta eest sisse hinnaline välismaine kalatöötlemisliin. Töötlemiseks kasutati Saksamaalt imporditud soola. Siis mindi või oldi sunnitud üle minema kodumaisele soolale. Paraku pidi meie sool rikkuma kala maitseomadusi ja välismaalased loobusid sealsest toodangust. Nüüd kaubastatakse seda toodangut kenas välismaises pakendis kalli vene raha eest Liidu siseturul.

Üldiselt pidi sealkandis kala hästi tulema. Riiklikud hinnad on aga nii kõrgele aetud, et rahvas on loobunud kala hulgalisest ostmisest. Kuna saagid on head, siis kipub kala rikkema ja söödetakse... lihtsalt sigadele. Võid polevat sealkandis enam ammugi näha ega maitsta olnud. Kartul maksis rubla kilo, suitsuvorst 30 rubla jne.

Ühel tormipäeval õnnestus mererannalt mälestuseks kaasa korjata meritähk ja seal-seid teokarpe.

Selleks korraks on maailmarändurid jälle kenasti oma kodupaikadesse jõudnud ja-

gamaks s. prade-tuttavatega kaugelt reisilt saadud elamusimuljeid ja miks ka mitte uusi n. a. sruute kavandamas.

Kuuldu pani kirja
ERNI TAMMARU

Kohalik kõmu

«Kaastundlikud kodanikud» jätsid Sulev Haabu ilma 7 kastist seemnekartulist. «Heatahtlikud abistajad» olid põllul kartulikastid põhuninikust välja nuhkinud ja kartuli mahapanekumured peremehelt enda peale võtnud.

Luuka sigalast läks kõige liha teed 90—100kilogramm sine sigudik. Mälestuseks jäeti maha ainult seakisa (kui oli) ja paar liitrit verd. Tõesti, elame huvitaval

ajal! Väärtused vahetavad väga aktiivselt ja ootamatult omanikku.

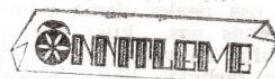
Vindise peaga viskas hiljuti Marianne Almiti närv nõnda üle, et ta lubas suure vihaga ema maha lüüa. Kange õiendamisega läks pealekauba akengi katki.

Kohtunik arvas taolise vägeva ülesastumise viie päeva aresti vääriliseks ja otsus on täide viidud.

Lõpp hea, kõik hea!

EDGAR TIIRIK

sünd. 16. mail 1937
surn. 17. mail 1991

JUUBELI PUHUL

60

VELLO KALDA 12. mai
AINO PÄRDI 22. mai

55

HEINO NIIT 20. mai
AAVO LUUKAS 28. mai

50

PAUL TAGEL 19. mai

PERE KASVU PUHUL

Katrin ja Maarjo Väli —
tütar — 13. mai

Vastutav toimetaja ERNI TAMMARU

Raikküla kolhoosi infoleht
Toimetuse: 203502 Rapla
maakond, Raikküla skj.
telefon 64 421
Trükiarv 400

Tasuta
Maht 0,5 trükipoognat
Tellimise nr. 1702
Rapla Trükikoda
Rapla, Kalda 2